

3. DUIZEND BOMEN EN GRANATTEN

Medeklinkers	
--------------	--

Doel	De leerlingen herkennen de medeklinkers. Ze maken een indeling in stemhebbende en stemloze medeklinkers. Ze leren de regel van verdubbeling van medeklinkers.
Vaardigheden	spreken - luisteren - schrijven - (lezen)

Stap 1

Aanbodfase

1-2. De leerlingen ervaren dat een vreemde taal ook medeklinkers heeft en dat combinaties van medeklinkers in de ene taal wel bestaan en in de andere niet. Zij hoeven de taal niet te herkennen. Een klasgesprek over vreemde talen is hier perfect op zijn plaats.

Zoekfase

3. De leerlingen hebben kennisgemaakt met vreemde medeklinkers of combinaties van medeklinkers en zetten hun bevindingen op een rijtje. Ze reflecteren over dit taalfenomeen.

Werkvormen: klasgesprek

Samengevat

Afhankelijk van wat het klasgesprek oplevert.

Stap 2

Aanbodfase

1. De leerlingen ervaren het trillen van het strottenhoofd bij de uitspraak van een stemhebbende medeklinker.

2. Woorddictee, beperkt tot woorden die beginnen met *vr-wr*. De leerlingen ervaren dat de uitspraak dezelfde blijft, hoewel de schrijfwijze verschilt.

achtien - bommen - bomen - krammen - kramen - mannen - manen - hakken - haken -
perziken - dromedarissen - haviken - biljart - maillot - miljoen

Werkvormen: individueel (dictee), klassikale nabespreking

Zoekfase

3. Woorden waarbij men op het einde eenzelfde klank hoort (t), maar die men toch verschillend schrijft. Hier kunt u de leerlingen vragen naar een methode om toch het verschil te horen. Misschien vindt iemand dan de verlengingsregel bij woorden, b.v. paard - paarden. In het woord “Belgisch” hoort men achteraan een “s”, maar men schrijft “sch”. De (s) kan ook als c voorkomen, b.v. citroen, circus. Hier komt het verschil tussen klanken en letters naar voor.

paard - krant - Belgisch - Russisch - hand - zwaard - kat

Samengevat**Stap 3***Aanbodfase*

1. De leerlingen worden geconfronteerd met woorden die een andere betekenis krijgen naargelang de medeklinker in het midden verdubbelt of niet. Ze moeten eerst nagaan wat dit betekent voor de betekenis van elke zin. Voor elke zin moeten ze een plausibele verklaring vinden. Voor ‘Heb je de poten al afgewassen’ kan dit best lukken (de poten van de tafel bijvoorbeeld), maar een plausibele situatie vinden waarin ‘Door de bewolking konden we de vier mannen van Jupiter niet zien’ een gewone zin is, vereist al heel wat bochtenwerk. Laat de leerlingen freewheelen, maar als niemand op de idee komt dat in elke zin een woord anders gespeld een veel logischer zin oplevert, kunt u hints geven. Zo leren de leerlingen hoe significant de verdubbeling van medeklinkers wel is.

2. De leerlingen verbeteren de zinnen. Misschien komt er nu al een gesprek op gang over het systeem achter de spelling in die woorden. Anders stapt u over naar 3.

Zoekfase

3. De leerlingen stellen vast dat na een lange klinker in het meervoud geen verdubbeling van de medeklinker optreedt. Na een korte klinker gebeurt dit wel. U kunt hen nu confronteren met woorden die qua betekenis geen tegenhanger hebben als er een korte resp. lange klinker wordt gebruikt, b.v. kom (koom?), fret (freet?), sloom (slom?).

Samengevat

Lesonderwerp

Nu vullen de leerlingen in de voorziene ruimte het lesonderwerp in.

Oefening

1. De leerlingen maken zinnen met de opgegeven woorden. Ze moeten voor zichzelf nagaan wat de betekenis is van het opgegeven woord met die schrijfwijze (bommen # bomen). U kunt deze oefening per twee of in groepen laten maken. Elk duo of groepje krijgt vier woorden toegewezen. Wijs de leerlingen erop dat ze met hun zinnen ook de ongewone toer mogen opgaan, zoals in stap 3, oefening 1.

2. Laat de leerlingen de zinnen dicteren. Let op de manier waarop ze de woorden uitspreken (bommen, bomen). Schrijf mee op het bord (of laat dit aan enkele leerlingen over) en noteer de zin precies zoals hij gedictieerd wordt, ook al wordt het iets als ‘De bommen verliezen in de herfst hun blaren.’ In een klassikale nabespreking kunt u wijzen op de fouten en het gevolg ervan op betekenisniveau.